

DEBAT CIUTADÀ (XXIX)

OPINIÓ CIUTADANA SOBRE EL TURISME (VI):

EL TURISME, LOCOMOTORA DE LA RECUPERACIÓ PERÒ...

Com és habitual un cop comença la temporada alta, *Quaderns Gadeso* dedica una sèrie de sis números a analitzar el nostre sector turístic des de totes les vessants: empresaris, turistes, destinacions i ciutadans. Aquest conjunt d'investigacions tenen per principal objectiu obtenir una visió global de la situació, doncs és ben sabut que una diagnosi encertada és la primera i necessària passa per dissenyar i aplicar mesures de millora.

En aquest número hem volgut centrar la nostra atenció en l'opinió que tenen els ciutadans i ciutadanes de les Illes Balears de la principal activitat econòmica de la nostra comunitat. Així doncs, entre d'altres, es tractaran temes com les perspectives que té la ciutadania envers la temporada alta turística 2010, les fortaleses i debilitats observades o la percepció dels índexs d'ocupació laboral dins el sector turístic. A més, i per poder observar la tendència, les dades reflectides en aquest *Quadern* es comparen sempre amb la investigació duta a terme ara fa exactament un any.

Lògicament, i com es podrà veure en les següents pàgines, tots els resultats es troben fortament influïts pel context de crisi socioeconòmica que afecta tant a la nostra comunitat com als principals països emissors de turistes.

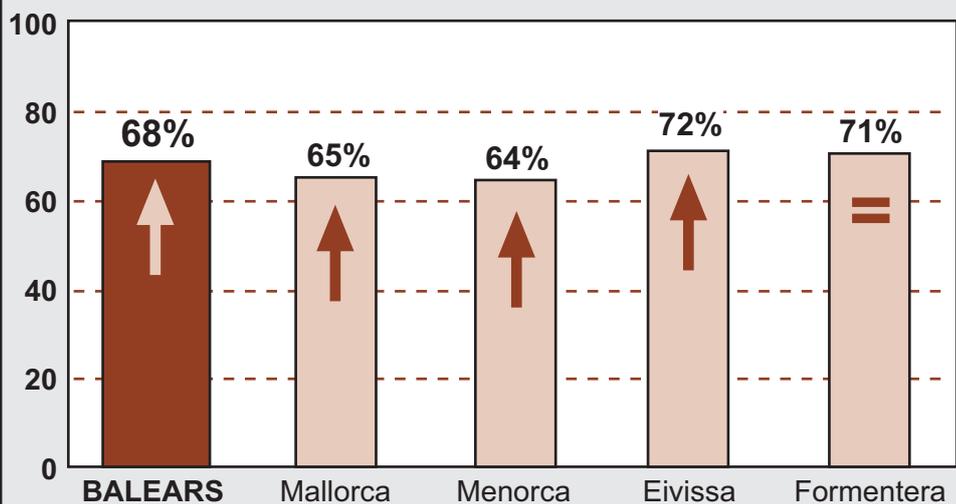
Com ja s'ha dit, la crisi socioeconòmica que estam patint és un factor que s'ha de tenir en compte a l'hora d'analitzar l'opinió ciutadana del turisme a Balears. Així doncs, i com es pot comprovar a la taula número 1, la majoria dels illencs considera que *el turisme serà la locomotora que lideri la recuperació econòmica a la nostra comunitat*.

Per illes, a **Eivissa** i a **Formentera** és on aquesta opinió és més compartida, mentre que **Mallorca** i **Menorca** es situen per sota la mitjana. En qualsevol

cas, cal destacar que en aquestes dues illes és on més ha augmentat el percentatge dels que així ho creuen.

Aquestes dades poden semblar contradictòries amb les que s'ofereixen en les següents pàgines: escasses perspectives de millora, descens de les opinions positives, nul·la confiança en la possible creació de llocs de treball... No obstant, l'**activitat turística** es continua veient com l'únic motor que encara funciona, encara que tengui escassa potència i poca velocitat.

Donada la important recessió econòmica que pateix la nostra comunitat, ¿creieu que el turisme serà la locomotora que lideri la recuperació de la nostra economia? (% respostes afirmatives)

TAULA N° 1 Font: Baròmetres Gadeso. Juny 2010

Mostra: 900 entrevistes, distribuïdes proporcionalment per illes. Nivell de confiança: 95,5%. Error màxim: +-3,3%. Treball de camp: Juny 2010

Amb la col·laboració de

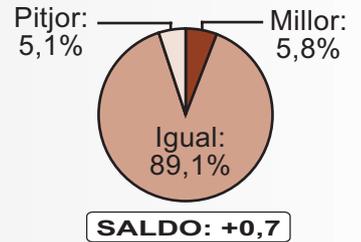
**Govern
de les Illes Balears**
Conselleria de Turisme

TEMPORADA 2010: SEMBLANT A 2009, PERÒ...

Tal i com es pot comprovar a la gràfica adjunta, una majoria de ciutadans de la nostra comunitat creu que la temporada alta turística de 2010 serà igual que la de l'any passat. Això no es pot considerar una dada positiva, doncs la temporada passada no fou bona. A més, únicament un 5,8% dels entrevistats considera que les xifres d'enguany seran millors, i un percentatge similar (5,1%) es declara pessimista de cara a l'actual temporada.

També cal destacar que l'opinió ciutadana és més negativa que l'expressada pels empresaris turístics (veure Quaderns Gadeso n°166). Recordem que l'índex sintètic global de l'empresariat balears es situava en un +3,6, mentre que el saldo resultant entre la ciutadania és únicament del +0,7.

PERSPECTIVES 2010 A LES ILLES BALEARS (comparació amb 2009)

MALLORCA: PERSPECTIVES TEMPORADA 2010 (comparació amb 2009)

TAULA N°3	Allotjament	Oferta Com.	GLOBAL
Millor	8,0%	3,0%	5,5%
Igual	87,0%	90,0%	88,5%
Pitjor	5,0% ↓↓	7,0% ↓↓	6,0% ↓↓
SALDO	+3	-4	-0,5

Font: Baròmetres Gadeso. Juny 2010

A **Mallorca**, com a la resta de les illes, es veu amb menys pessimisme el sector de l'allotjament que el de l'oferta complementària, on la visió negativa encara predomina sobre la positiva. Una vegada més, sembla que es demanden millores profundes per a aquest subsector.

En qualsevol cas, el més destacable és que una majoria de persones creuen que la temporada a l'illa serà igual que l'any passat, que enregistrarà dades força negatives.

MENORCA: PERSPECTIVES TEMPORADA 2010 (comparació amb 2009)

Menorca és l'illa on la visió ciutadana és més negativa, doncs, sumats als que consideren que la temporada alta turística serà igual de dolenta que la de l'any passat, hi trobem un significatiu 7% que afirma que encara serà pitjor. A més, hem de recordar que l'empresariat menorquí també és el més pessimista de les illes. Tot això genera una manca de confiança, tant empresarial com ciutadana, incompatible amb una possible recuperació econòmica que tenguí el turisme com a principal motor.

	Allotjament	Oferta Com.	GLOBAL
Millor	6,0%	2,0%	4,0%
Igual	87,0%	91,0%	89,0%
Pitjor	7,0% ↓↓	7,0% ↓↓	7,0% ↓↓
SALDO	-1	-5	-3

TAULA N°4

Font: Baròmetres Gadeso. Juny 2010

EIVISSA: PERSPECTIVES TEMPORADA 2010 (comparació amb 2009)

TAULA N°5	Allotjament	Oferta Com.	GLOBAL
Millor	9,0%	4,0%	6,5%
Igual	87,0%	91,0%	89,0%
Pitjor	4,0% ↓↓	5,0% ↓↓	4,5% ↓↓
SALDO	+5	-1	+2

Font: Baròmetres Gadeso. Juny 2010

Les dades observades per a les Pitiüses són lleugerament més positives que les de la resta de les illes. A **Eivissa** pareix detectar-se un cert optimisme envers el sector de l'allotjament, probablement degut a les relativament bones previsions aparegudes als mitjans de comunicació.

L'oferta complementària encara es situa en xifres negatives, però menys acusades que al conjunt de Balears.

FORMENTERA: PERSPECTIVES TEMPORADA 2010 (comparació amb 2009)

Finalment, a **Formentera** és on es detecta un major optimisme, encara que les xifres no siguin especialment positives. Com a la resta de les illes, una immensa majoria de ciutadans i ciutadanes considera que la temporada actual no serà molt diferent que la de 2009, però s'ha de destacar que un 10% dels formenterencs creuen que el sector allotjament millorarà les seves xifres. Malauradament, aquestes relativament bones perspectives no es traslladen a l'oferta complementària.

	Allotjament	Oferta Com.	GLOBAL
Millor	10,0%	4,0%	7,0%
Igual	88,0%	92,0%	90,0%
Pitjor	2,0% ↓↓	4,0% ↓↓	3,0% ↓↓
SALDO	+8	0	+4

TAULA N°6

Font: Baròmetres Gadeso. Juny 2010

FORTALESES I DEBILITATS

Els ciutadans i ciutadanes tenen molt clares les fortaleSES i debilitats de la nostra activitat turística. Més encara, és molt significatiu que les seves valoracions siguin "madures" i per això són dignes de tenir en compte. Si es considera la importància de reactivar el turisme amb criteris de major i millor competitivitat per el conjunt de la nostra economia, és necessari tenir en compte també l'opinió ciutadana, i no només la del sector pròpiament dit.

BAIXA LA PERCEPCIÓ DEL TURISME COM A BASE DEL NOSTRE BENESTAR

FORTALESES DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

TAULA N°7	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
És la base del nostre benestar	53,9 ↓↓	55,1 ↓↓	48,3 ↓↓	56,8 ↓↓	55,2 ↓↓
Ha generat llocs de feina	50,0 =	49,3 =	47,7 ↓	52,1 ↑	51,0 =
Ens ha obert a altres modes de viure	25,2 =	22,5 =	21,7 =	28,6 =	28,1 =

% respostes afirmatives Font: Baròmetres Gadeso. Juny 2010

Tradicionalment s'ha considerat que el turisme ha estat la **base del nostre benestar**, en tant que principal activitat econòmica de Balears. Però, com hem apuntat abans, la crisi econòmica afecta, i molt, les percepcions dels ciutadans de les illes, que cada cop menys situen el turisme com a pilar del benestar. Aquesta tendència a la baixa és similar a totes les illes, però cal destacar que a *Menorca* el percentatge ja és inferior al 50%.

Pel que fa a la relació **activitat turística-llocs de feina**, els percentatges són similars als de l'any 2009, amb un petit repunt observat a *Eivissa*. Aquesta inquietud és

important si tenim en compte el model seguit pel sector turístic en el seu conjunt, basat en una mà d'obra intensiva i de baixa qualificació, que ens està conduint a una situació de desocupació i d'augment de la temporalitat i la precarietat. En qualsevol cas, a la pàgina 4 d'aquest Quaderns es tractarà amb més amplitud la vessant laboral de l'activitat turística.

Per últim, un de cada quatre illencs creu que els turistes, provinents de diferents països i cultures, **ens han obert a altres modes de viure**, contribuint a que la nostra visió del món no sigui tan limitada.

AUGMENTEN SIGNIFICATIVAMENT LES OPINIONS NEGATIVES

DEBILITATS DE L'ACTIVITAT TURÍSTICA

TAULA N°8	Balears	Mallorca	Menorca	Eivissa	Formentera
Excessiva ocupació del territori	70,8 ↑↑	73,2 ↑	74,3 ↑	67,6 ↑↑	68,1 ↑↑
Excessiva estacionalitat	96,6 ↑↑	96,0 ↑↑	97,1 ↑↑	97,0 ↑↑	96,3 ↑↑
Excessiva dependència de l'activitat turística	71,3 ↑↑	74,6 ↑↑	76,2 ↑↑	67,2 ↑↑	67,2 ↑↑
Treball de baixa qualitat	69,6 ↑↑	80,1 ↑↑	81,9 ↑↑	60,1 ↑	56,3 ↑

% respostes afirmatives Font: Baròmetres Gadeso. Juny 2010

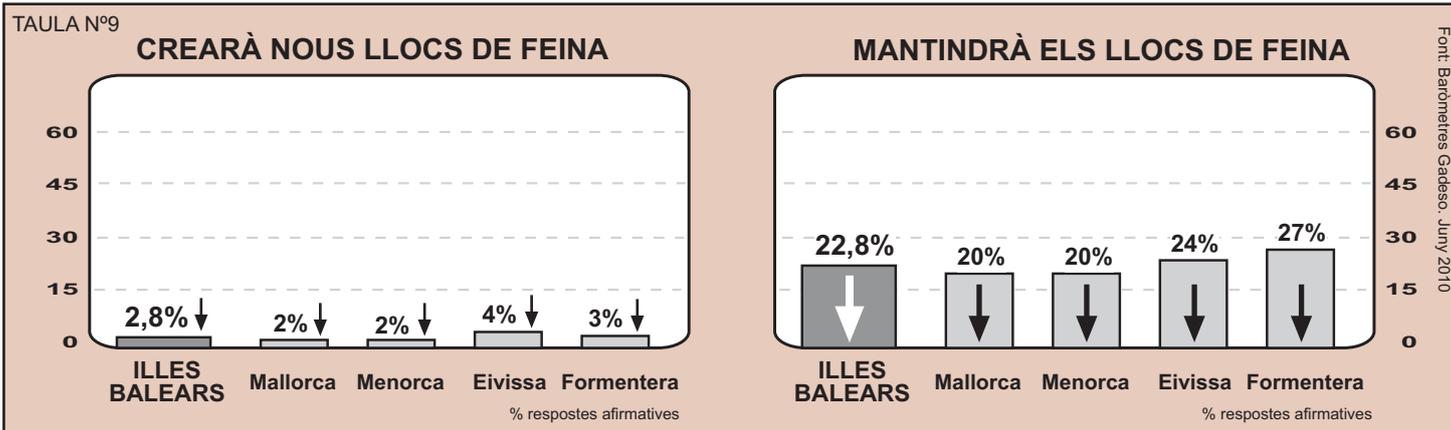
Pot parèixer incompatible que, malgrat la situació de crisi, augmentin de manera generalitzada la preocupació pels efectes negatius de l'activitat turística, però es percep cada cop amb més força la necessitat d'una reconversió del nostre model turístic per poder assolir una competitivitat essencial pel nostre lideratge en el turisme.

Així doncs, creix la preocupació per l'**excessiva i desordenada ocupació pel nostre territori**. La ciutadania aprecia cada vegada més el nostre producte natural i paisatgístic com un factor fonamental de l'oferta turística. Aquesta preocupació és major a *Menorca* i a *Mallorca*.

Com no podia ser d'altra manera, doncs en parlam fa dècades sense arribar a solucionar-la, l'**estacionalitat** es manifesta cada vegada més com a una màxima preocupació perquè afecta a l'activitat econòmica, però també a l'economia familiar, donat que la contractació laboral augmenta de dia en dia els seus nivells de temporalitat i precarietat. En definitiva, **treball de baixa qualitat**.

Per últim, augmenta de manera molt notable la percepció d'una **excessiva dependència de l'activitat turística**, que garantia els nostres llocs de feina i el nostre benestar i que, com ja s'ha dit, necessita una reforma urgent i profunda.

MALES PERSPECTIVES D'OCUPACIÓ LABORAL

La taula adjunta resulta altament significativa: al conjunt de les Balears, i a cada una de les seves illes, es considera que a la temporada alta 2010 **no es crearan nous llocs de feina** dins el conjunt de l'activitat turística. Això significa que la ciutadania no confia en què el principal sector econòmic pugui absorbir el gruix dels aturats que hi ha actualment a Balears.

No obstant, el més preocupant és que únicament el 22,8% dels ciutadans i ciutadanes de la nostra comunitat creu que **es mantindran els llocs de feina** dins el sector. Aquesta dada és encara més negativa a les illes de Mallorca

i Menorca (20%). A les Pitiüses els percentatges són lleugerament superiors.

Aquesta darrera percepció pot afectar de manera rellevant als denominats fixos discontinus, i especialment a les persones que mantenen una activitat concretada bàsicament en els sis mesos de la temporada alta turística. També suposa un efecte molt negatiu per a les persones amb contractes temporals vinculats, directament o indirectament, a l'activitat turística. Es tracta fonamentalment de persones amb baixa o nul·la qualificació que poden tenir greus dificultats de reinserció en el món laboral

LLEUGERA MILLORA DE LA VALORACIÓ SOCIAL

Malgrat el context econòmic i social hagi empitjorat, és significativa la lleugera millora de la **valoració social** referida als treballs relacionats amb el sector turístic, especialment a **Mallorca** i a **Formentera**. Amb tota probabilitat, la crisi que estam patint afecta greument al mercat laboral i obliga a "reconsiderar" les opinions envers aquest tema.

Per altra banda, és molt significatiu que en aquest moment no és valorin tan negativament els **horaris excessius** i els **sous baixos**, doncs, ara mateix, l'important és trobar (o fins i tot mantenir) la feina.

Per contra l'**estacionalitat** i l'**escassa valoració professional** són indicadors que empitjoren respecte el 2009.

TAULA N°10

		VALORACIÓ SOCIAL			
Valoració S/10		Horaris excessius	Sous baixos	Activitat estacional	Escassa valoració professional
Mallorca	4,8 ↑	22% =	25% =	52% ↑↑	27% ↑↑
Menorca	4,5 =	24% ↑	26% =	51% ↑↑	30% ↑↑
Eivissa	5,0 =	19% =	24% =	50% ↑↑	23% ↑
Formentera	5,0 ↑	18% ↓	23% =	50% ↑↑	23% ↑

% respostes afirmatives

Font: Baròmetres Gadeso. Juny 2010